

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет психології**

**Кафедра клінічної та реабілітаційної психології**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«Реабілітаційна психологія»**

Освітня програма «Клінічна та реабілітаційна психологія»  
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 1 від “1” вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

## ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	<b>«Реабілітаційна психологія»</b>
<b>Викладач (-і)</b>	К.психол.н., професор кафедри загальної та клінічної психології
<b>Контактний телефон викладача</b>	0997042291
<b>E-mail викладача</b>	myroslava.hassuk@pnu.edu.ua
<b>Формат дисципліни</b>	Очна/заочна
<b>Обсяг дисципліни</b>	6 кредити ЄКТС
<b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>	<a href="http://www.d-learn.pu.if.ua">http://www.d-learn.pu.if.ua</a>
<b>Консультації</b>	кожний 1-й четвер місяця
<b>2. Анотація до курсу</b>	
<p><b>Мета та завдання навчальної дисципліни</b></p> <p>Курс " Реабілітаційна психологія" є однією з основних структурною одиницею програми навчання важливою складовою підготовки професійних психологів у сфері реабілітаційної психології. Когнітивно-поведінкова терапія одним з провідних, сучасних, науково обґрунтованих методів психотерапії, що базується на усвідомленні того, Про соціальні послуги (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 45, ст.358 ) (із змінами 2004-2017 р (Закон визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг особам, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги). – <a href="https://xn--80aagahqwyibe8an.com/ukrajiny-zakony/zakon-ukrajini-pro-sotsialni-poslugividomosti-2003-1017.html">https://xn--80aagahqwyibe8an.com/ukrajiny-zakony/zakon-ukrajini-pro-sotsialni-poslugividomosti-2003-1017.html</a></p> <p>Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні (Назва Закону зі змінами, внесеними згідно із Законом N 2249-VIII (2249-19) від 19.12.2017). – <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15</a></p> <p>Закон України Про освіту (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380). – <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19</a></p> <p>Про психіатричну допомогу (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 19, ст.143) (Із змінами, 2013с. – 2018 р.р.). – <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14</a></p> <p>Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». – <a href="https://zakon.rada.gov.ua/go/2011-12">https://zakon.rada.gov.ua/go/2011-12</a></p> <p>Закон України “Про запобігання та протидію домашньому насильству” (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 5, ст.35). – <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n231">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n231</a></p> <p><b>ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ</b></p> <p>Про затвердження Положення про центр розвитку дитини/ Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 05.10.2009 № 1124 – <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1124-2009-%D0%BF">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1124-2009-%D0%BF</a></p> <p>Про внесення змін до Типового положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей/ Постанова Кабінету Міністрів України від 21. 11. 2012 № 1128. – <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1128-2012-%D0%BF">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1128-2012-%D0%BF</a></p> <p>Постанова Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 528 «Про затвердження Порядку виплати грошової компенсації вартості проїзду учасників антитерористичної операції та постраждалих учасників Революції Гідності до суб’єктів надання послуг для проходження психологічної реабілітації та назад». – <a href="https://zakon.rada.gov.ua/go/528-2016-p">https://zakon.rada.gov.ua/go/528-2016-p</a></p> <p>Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 497 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів із психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції та постраждалих учасників Революції Гідності». – <a href="https://zakon.rada.gov.ua/go/497-2017-p">https://zakon.rada.gov.ua/go/497-2017-p</a></p> <p>Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1057 «Про затвердження Порядку проведення психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції та постраждалих учасників Революції Гідності». – <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-2017-p">https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-2017-p</a></p> <p>Про затвердження Державної цільової програми з фізичної, медичної, психологічної реабілітації і соціальної та професійної реадaptaції учасників антитерористичної операції та осіб, які брали участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, на період до 2022 року / Постанова Кабінету Міністрів України; Програма, Паспорт, Заходи від 05.12.2018 № 1021. – <a href="https://zakon.rada.gov.ua/laws/">https://zakon.rada.gov.ua/laws/</a></p>	



### 3. Мета та цілі курсу

**Мета курсу** «Психологія реабілітаційної діяльності» – розкрити теоретичні і практичні аспекти процесу реабілітації людини, види реабілітації, досягти рівня наукової і професійної підготовки в цій галузі відповідно до державних та європейських стандартів; сформувати практичні навички використання психологічних методів та технологій в системі соціально-психологічної реабілітації людини.

**Завданнями курсу** «Психологія реабілітаційної діяльності» є:

- аналіз розвитку поглядів на реабілітацію людини в медицині, психології та педагогіці;
  - ознайомлення з сучасними принципами та підходами в реабілітаційному процесі;
  - орієнтування в основних принципах та методах психології реабілітаційного процесу;
  - вивчення, аналіз та узагальнення практики, досвіду застосування методів психологічного супроводу соціально-психологічної реабілітації людини.
- Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати :
- історію розвитку поглядів на процес відновлення фізичних, професійних та соціальних функцій людини;
  - загальні основи психології реабілітаційної діяльності;
  - сучасні методи реабілітаційної психології, прикладні аспекти психології реабілітаційної діяльності.

уміти :

- орієнтуватись в основних теоретичних положеннях та практичних методах реабілітаційної психології;
- адекватно оцінювати застосування принципів реабілітаційного процесу;
- професійно застосовувати основні сучасні методики в реабілітаційній діяльності;
- орієнтуватись на засвоєні принципи роботи психолога реабілітаційній діяльності;
- вести дискусію з проблемних питань психології реабілітаційної діяльності;
- опрацьовувати інформаційні джерела з нових методів та методик психологічного супроводу реабілітації людини.

**Реабілітаційна психологія** спирається на низку ключових концепцій та підходів, які визначають її практичну діяльність та дослідницьку роботу. Ці **концепції** та підходи включають:

Цілісний підхід до лікування. Реабілітаційна психологія не обмежується вузькими аспектами захворювань або травм, а розглядає людину в цілому, включаючи її фізичний, психологічний, соціальний та емоційний стан. Метою є як фізичне відновлення, так і досягнення психологічного благополуччя.

Індивідуалізований підхід. Враховуючи унікальність кожної людини та її ситуації, у реабілітаційній психології застосовуються індивідуалізовані методи роботи. Вони дозволяють врахувати особисті особливості, культурний та соціальний контекст пацієнта.

Мультидисциплінарна взаємодія. Реабілітаційна психологія тісно взаємодіє з іншими галузями медицини та соціальної роботи. Це дозволяє створювати мультидисциплінарні команди для комплексного підходу відновлення пацієнтів.

Управління хронічними станами. Особлива увага приділяється пацієнтам із хронічними захворюваннями. Розробляються стратегії для управління хворобою, навчання пацієнтів навичкам самостійного контролю і підтримання якості життя.

Психологічна підтримка та консультування. Важливою складовою є психологічна підтримка, спрямована на допомогу у подоланні стресу, тривоги, депресії та інших емоційних труднощів, пов'язаних із хворобою чи травмою.

Сприяння соціальній адаптації. Програми реабілітації часто включають допомогу у соціальній адаптації, відновленні професійної діяльності та покращенні загальних комунікативних навичок.

Підтримка самостійності. Розвиток навичок самостійного життя та підвищення впевненості у власних силах є одним із ключових аспектів реабілітаційної психології.

Науковий підхід та доказова база. Рішення та методики в реабілітаційній психології спираються на наукові дослідження та доказову базу, що підвищує їх ефективність та адекватність у різних клінічних ситуаціях.

У взаємодії з іншими курсами (освітніми компонентами) освітньої програми «Клінічна та реабілітаційна психологія» (далі – ОП) формувати й розвивати як інтегральну компетентність, так і загальні компетентності (далі – ЗК), спеціальні компетентності (далі – СК), досягати таких програмних результатів (далі – ПР):

#### **Загальні компетентності**

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї та приймати обґрунтовані рішення (креативність).

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

#### **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності**

СК 3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК 4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, профілактично-просвітницьку) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК 5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК 6. Здатність, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК 7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК 11. Здатність створювати, організовувати та реалізовувати психологічний супровід та реабілітацію людині у ситуації хвороби.

#### **Програмні результати навчання**

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій..

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР13. Використовувати модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності психолога у галузі клінічної та реабілітаційної психології

#### **4. Результати навчання (компетентності)**

5. Організація навчання курсу				
Обсяг курсу				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		Стаціонар 24		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		Стаціонар 34		
самостійна робота		120		
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
1, 2- й семестри	053 Психологія	1 курс	нормативний	
Тематика курсу				
Тема, план		Лекції год.	Практич ні год	Самостій на робота
Тема 1. Основні поняття реабілітології. Предмет реабілітаційної психології .. Історичний розвиток та сучасні тенденції в реабілітології. Принципи реабілітаційного процесу . Роль психолога у реабілітації.			2 год.	10 год.
Тема 2. Предмет і завдання сучасної реабілітаційної психології. Структура, основні напрями і проблеми сучасної реабілітаційної психології. Загальні аспекти психології реабілітації. Базові чинники в психологічній реабілітації Особливості формування Я-концепції людини у кризі здоров'я та людини з особливими потребами.		2 год.	2 год.	10 год.
Тема 3. Ставлення до хвороби і здоров'я як чинник успішної реабілітації. ВКЗ, компоненти ВКЗ. Оптимізація внутрішньої картини здоров'я як чинник успішної реабілітації..		2 год.	2 год.	10 год.
Тема 4. Когнітивно-поведінкова терапія у реабілітації. КПТ у профілактиці, психологічному супроводі та реабілітації соматичних та психосоматичних захворювань.. Авторський підхід до розробки програм психологічного супроводу реабілітації		2 год.	2 год.	10 год.
Тема 5. Мотивація в реабілітології Виживання, сенс життя та реабілітація Мотивація людини до реабілітації. Індивідуальний підхід та нестандартні інтервенції Використання мотивуючих історій в реабілітології..		2 год.	2 год.	10 год.
Тема 6 Психологія та реабілітологія кризових станів, психологічний супровід кризових станів Типологія кризових станів. Ендогенні кризові стани та їх психологічний супровід Кризові стани, викликані сильним стресом із загрозою здоров'ю, гідності та життю людини Психологія важкої втрати й горювання. Психологічний супровід тих, хто помирає		2 год.	4 год.	10 год.
Тема 7. Модель організації реабілітації в реабілітаційному закладі. Вікові аспекти реабілітації. Реабілітація дітей та підлітків. Гіперопіка родителів як загроза реабілітації. Реабілітація дорослих. Реабілітація у геронтології.		2 год.	4 год.	10 год.

<b>Другий семестр</b>			
Тема 7. Реабілітаційний потенціал. Зміст та значення реабілітаційного потенціалу для ефективності реабілітації.	4 год.	2 год.	10 год.
Тема 8. Діагностика реабілітаційного потенціалу у реабілітаційному процесі. Психодіагностика осіб, що пережили травмівну подію. Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб. Психодіагностика осіб, що пережили травмівну подію	2 год.	2 год.	10 год.
Тема 9. Робота з підсвідомістю. Сугестія в реабілітаційному процесі. Технології сугестії та навіювання. Авторська програма навіювання у роботі з темами здоров'я. Релаксаційні техніки та медитація. Арт-терапія та інші творчі методики.	2 год.	4 год.	10 год.
Тема 10. Основи нейропідходу в реабілітації. Нейропластичність і відновлення мозку. Основи нейропсихології в реабілітації. Техніки нейрореабілітації та їх застосування. Нейрореабілітація та нейрофітнес.	2 год.	2 год.	10 год.
Тема 12. Психологічний вплив хронічних захворювань. Стратегії адаптації та справляння. Травма та відновлення. Психологія травми. Методики відновлення після травматичних подій.	2 год.	2 год.	10 год.
Тема 12. Вторинна травматизація психолога у реабілітації. Допомога психологу з симптомами вторинної травматизації. Вигорання спеціаліста в системі «людина -людина». Типові помилки реабілітолога.	2 год.	2 год.	10 год.
Тема 13. Реабілітація перенатальних та неонатальних утрат. Гендерний аспект реабілітації батьківських утрат. Профілактика розлучень. Робота горя		2 год.	10 год.

### **6. Система оцінювання курсу**

У результаті засвоєння дисципліни «Психологія загального здоров'я та психологічного благополуччя» студент може набрати максимально 100 балів.  
 Усне та письмове опитування відповіді - 5 б (участь у груповій дискусії -10б)  
 Контроль самостійної роботи (КСР- 5б) (в тому числі: реферат-10 б, презентація -10 б, і, тренінгове заняття 15б, розробка теоретичної моделі дослідження 15б)  
 Тестування – 10 б  
 Контрольна робота–10 б

### **Критерії оцінювання знань студентів:**

В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни закладено такі критерії:

- 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни;
- 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність засадничим основам курсу;
- 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати;
- 4) вміння творчо мислити, інтерпретувати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт») діяльності

Оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем ТТС, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. Притім,

знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності.

Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем з дисципліни, які передбачені навчальною програмою. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.

Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.

### **Критерії оцінювання**

#### **Вимоги до письмової роботи**

9-10 балів (відмінно) – завдання виконано в повному обсязі: розроблено обґрунтування проблеми дослідження, прописана актуальність проблеми, чітко і правильно визначено об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження на прикладі власної теми магістерської роботи. Оформлена та вчасно здана письмова робота.

7-8 балів (добре) – завдання виконано в повному обсязі: розроблено обґрунтування проблеми дослідження, прописана актуальність проблеми, не чітко або невірно визначено один із зазначених компонентів дослідження: об'єкт, предмет, мету або завдання дослідження на прикладі власної теми магістерської роботи. Оформлена та вчасно здана письмова робота.

5-6 балів (задовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, не чітко прописана актуальність проблеми, прослідковуються істотні помилки у зазначенні компонентів дослідження: об'єкті, предметі, меті або завдання дослідження на прикладі власної теми магістерської роботи. Робота оформлена частково.

3-4 бали (незадовільно) завдання виконане частково, актуальність проблеми не зазначена, прослідковуються істотні помилки у зазначенні компонентів дослідження або дані компоненти відсутні: об'єкті, предметі, меті або завдання дослідження на прикладі власної теми магістерської роботи. Робота оформлена частково і знада не вчасно.

1-2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті завдання. Робота не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

0 балів – завдання відсутнє.

#### **Критерії оцінки розробки теоретичної моделі**

13-15 балів (відмінно) – завдання виконано в повному обсязі, студент визначив підхід, який лежить в основі теоретичної моделі дослідження (системний, синергетичний, структурно-функціональний), визначив структурні елементи об'єкта, визначив основні індикатори дослідження. Представлена модель є змістовною, повною та структурованою відповідно підходу. Графічно виконана робота здана вчасно.

10-12 балів (добре) – завдання виконано в повному обсязі, студент не чітко визначив підхід, який лежить в основі теоретичної моделі дослідження (системний, синергетичний, структурно-функціональний), визначив не всі структурні елементи об'єкта, визначив основні індикатори дослідження. Представлена модель є змістовною, можливо не повною та структурованою з деякими невідповідностями підходу. Графічно виконана робота здана вчасно.

7-9 балів (задовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, студент не чітко визначив підхід (або не визначив взагалі), який лежить в основі теоретичної моделі дослідження (системний, синергетичний, структурно-функціональний), визначив не всі структурні елементи об'єкта, частково визначив основні індикатори дослідження. Представлена модель є змістовною, не повною та не структурованою. Графічно виконана робота здана не вчасно.

4-6 балів (незадовільно) – завдання виконано частково, студент не визначив підхід, який лежить в основі теоретичної моделі дослідження (системний, синергетичний, структурно-функціональний), визначив не всі структурні елементи об'єкта, не визначив основні індикатори дослідження.



Представлена модель не є змістовною, не повною та не структурованою. Графічно не виконана робота, здана не вчасно.

1-3 бали (незадовільно) — завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті завдання. Робота не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

0 балів – завдання відсутнє.

#### **Критерії оцінки письмового повідомлення:**

**9-10 балів (відмінно):** тема реферату/письмового повідомлення актуальна та відзначається практичною значущістю; у роботі здійснено критичний огляд визначень різними авторами, наведених в різних джерелах; матеріал роботи добре структурований, логічно викладений; роботу оформлено з дотриманням встановлених правил; студент демонструє здатність робити у рефераті/письмовому повідомленні логічні висновки та узагальнення; проявляє здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання.

**7-8 балів (добре):** тема реферату/письмового повідомлення актуальна; у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми; використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми; матеріал реферату/письмового повідомлення загалом структурований, логічно викладений; оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам; студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно викладає матеріал; демонструє здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі може аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використовує фактичні та статистичні дані.

**5-6 балів (задовільно):** тема реферату/письмового повідомлення не є актуальною; у роботі здійснено поверхневий аналіз основних аспектів проблеми; використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему; реферат/письмове повідомлення містить зайвий матеріал, що не відповідає змісту теми і свідчить про нездатність студента зрозуміти її зміст; робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є суттєві недоліки.

**3-4 балів (незадовільно):** завдання виконане частково; студент не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно; текст реферату/письмового повідомлення є повністю ідентичним тексту підручника чи конспекту або повністю ідентичним реферату/письмового повідомленню іншого студента на таку ж тему.

**1-2 бали (незадовільно):** завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті теми реферату/наукового повідомлення; робота не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

0 балів – завдання відсутнє.

#### **Критерії оцінки презентації:**

**12-15 балів (відмінно):** у презентації відображено глибоке, чітке розуміння та усвідомлення матеріалу, аналітичний та творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю, логічністю та послідовністю.

**10-12 балів (добре):** у презентації містяться важливі твердження щодо проблемних питань, презентація має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають її тематику; прослідковується певна логічна структура в розміщенні інформації; презентація починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих наукових моментів та висновків; не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені.

**7-9 балів** (задовільно): презентація сфокусована на темі, але поверхнево висвітлює її; естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення); важко вловити структуру подання інформації; немає посилань на використані джерела або не всі правильно оформлені.

**4-6 балів** (незадовільно): завдання виконане частково; презентація студента не містить відповідь на поставлене завдання, не є аргументованою; не містить посилань на джерела, що вивчаються; не містить аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій, свідчить про наявність значних прогалин у знаннях студента, викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень.

**1-3 бали** (незадовільно): завдання практично не виконано, презентація не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента, або їх безсистемність та поверховість, невміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни; наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми, презентація не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

**0 балів** – завдання відсутнє.

#### **Критерії оцінки тренінгового заняття:**

**12-15 балів** (відмінно): у тренінговому занятті відображено глибоке, чітке розуміння та усвідомлення матеріалу, аналітичний та творчий підхід до поставлених задач. Під час проведення всі завдання та вправи відображають мету заняття та дозволяють учасникам здобути необхідні уміння та навички, зробити самостійні висновки, аргументувати свої рішення, вибудувати власне ставлення до проблеми. Робота виконана творчо і самостійно. тренінгове заняття характеризується оригінальністю, логічністю та послідовністю.

**10-12 балів** (добре): у тренінговому занятті є чіткі посилання на вирішення висунутої проблеми, тренінгове заняття має в основі декілька ключових вправ, які не повністю розкривають її тематику; прослідковується певна логічна структура тренінгу; тренінгове заняття починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих висновків; роботі бракує оригінальності та чіткості побудови заняття.

**7-9 балів** (задовільно): тренінгове заняття сфокусоване на темі, але поверхнево висвітлює її; вправи не зовсім відображають мету заняття, незадовільна його структура та логіка; важко вловити структуру подання інформації; тренінгове заняття не веде до засвоєння нових практичних умінь, та не дозволяє учасникам сформулювати власне ставлення до проблеми, вправи не всі правильно оформлені. Брак оригінальності роботи.

**4-6 балів** (незадовільно): завдання виконане частково; тренінгове заняття студента не містить відповідь на поставлене завдання, вправи є недоречними, логіка тренінгового заняття відсутня; побудова тренінгового заняття свідчить про наявність значних прогалин у знаннях студента, викладена з порушенням логіки подання матеріалу, опис вправ містить багато грубих помилок, або є плагіатом.

**1-3 бали** (незадовільно): завдання практично не виконано, тренінгове заняття не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента, або їх безсистемність та поверховість, невміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни; наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми, тренінгове заняття не оформлене, не проведене, звіт зданий не вчасно чи відсутній.

**0 балів** – завдання відсутнє.

#### **Критерії оцінки контрольної роботи:**

**10-9 балів «відмінно»** - студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей на контрольні запитання, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

**7-8 балів «добре»** - студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей на контрольні запитання, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. **5-6 балів «задовільно»** - студент загалом володіє навчальним матеріалом,

викладає його основний зміст під час письмових відповідей на контрольні запитання, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

**1-4 бали «незадовільно»** - частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей на контрольні запитання, допускаючи при цьому суттєві помилки.

**0 балів** - завдання відсутнє.

#### **Критерії оцінки самостійної роботи:**

Самостійна робота оцінюється за наслідками вибіркової перевірки рівня засвоєння всіх питань, винесених на самостійну роботу. За замостійну роботу студент може отримати до 5 балів.

**5 балів «відмінно»** - робота студентом виконана в повному обсязі, якісно оформлена;

**4 бали «добре»** - робота студентом виконана в повному обсязі, є незначні недоліки;

**3 бали «задовільно»** - робота зроблена, але є суттєві помилки;

**1-2 бали «незадовільно»** - робота тільки розпочата або виконана не правильно;

**0 балів** –робота відсутня.

#### **Теми для самостійної роботи**

Тема 1. Історичний розвиток та сучасні тенденції в реабілітології ..Принципи реабілітаційного процесу. Розвиток компетентностей психолога-реабілітолога ..

Тема2 Я концепція у кризові періоди . Реабілітаційний потенціал. Ставлення до хвороби і здоров'я як чинник успішної реабілітації. Мультидисциплінарний підхід.

Тема3. Внутрішня картина здоров'я та якість життя реабілітованого .Діагностика якості життя.

Профілактика супровід та реабілітація через оптимізацію ВКЗ. Компоненти ВКЗ

Тема4 Мотивація в реабітології. Ціннісно-мотиваційний компонент ВКЗ. Когнітивно-поведінковий компонент.

Тема5 Життєва криза особистості. Кризи здоров'я та термінальні кризи. Екзистенційні переживання людини.

Тема 6. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі. Психодіагностика осіб, що пережили травмівну подію. Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб .

Психодіагностика осіб, що пережили травмівну подію Особливості посткризової психологічної діагностики дітей. Короткі характеристики психодіагностичних методик.

Тема 7. Вікові аспекти реабілітації. Діяльність реабілітаційних центрів та їх підхід до різновікових клієнтів. Геріатричні заклади.

Тема 8. Кардіореабілітація . Нейрореабілітація. Психологічний супровід сім'ї хворого. Ерготерапія фізіотерапія у співпраці з психологом.. Якість життя людини та сім'ї в хворобі. Особливості діяльності в мультидисциплінарній команді.

Тема 9. Перенатальна психологія, супровід сімей в період вагітності, Психопрофілактика викиднів. Супровід сім'ї усиновлювачів, реабілітація дитини в новій сім'ї.

Тема 10. Реабілітація підлітків з вадами ОРА (набутими і вродженими) Психологічний супровід хронічних захворювань дітей і підлітків.

Тема 11 Психологічна реабілітація жертв насильства в сім'ї. Реабілітація дітей та жінок – жертв насильства. Програми психологічного супроводу. КПТ у корекції віктимної поведінки.

Тема12. ПТСР та реабілітація воїнів після бойових дій.

Тема 13. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі. Психодіагностика осіб, що пережили травмівну подію. Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб .

Психодіагностика осіб, що пережили травмівну подію Особливості посткризової психологічної діагностики дітей. Короткі характеристики психодіагностичних методик.

Тема 14. Вікові аспекти реабілітації. Реабілітація дітей та підлітків. Гіперопіка родителів як загроза реабілітації.

Тема 15.Реабілітація дорослих. КПТ у реабілітації дорослих. Напрями реабілітації.

Тема 16 Реабілітація у геронтології. Самотність як негативний чинник реабілітації. Супровід сім'ї деє людина з віковими розладами (Альцгеймера, вікова деменція..)

Тема 17. Кардіореабілітація . Профілактика, супровід лікування та психологічна реабілітація. Нейрореабілітація. ВКЗ кардіологічних та неврологічних хворих. Якість життя людини в хворобі. Діагностика та корекція.

Тема 18. Світовий досвід психологічної допомоги населенню, що постраждало внаслідок психотравмивних ситуацій світовий досвід психологічної допомоги населенню, що постраждало внаслідок психотравмивних ситуацій. Профілактика стресових розладів у військового персоналу. Американський досвід психологічної допомоги військовослужбовцям і ветеранам війни

Тема 19. Реабілітація перенатальних та неонатальних утрат. Гендерний аспект реабілітації родителських утрат. Профілактика розлучень. Робота горя.

Тема 20. Психологічна реабілітація людей х вадами опорно-рухового апарату. Реабілітація підлітків з вадами ОРА (набутими і вродженими) Психологічний супровід хронічних захворювань дітей і підлітків.

Тема 21. Психологічна реабілітація жертв насильства в сім'ї. Реабілітація дітей та жінок – жертв насильства. Програми психологічного супроводу. КПП у корекції віктимної поведінки.

..

Політика курсу «Реабілітаційної психології» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань внаслідок серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, які слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат, виконати творчу роботу, виконати тестові завдання). У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю (у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму). Якщо студент не ліквідував заборгованість і не набрав мінімум 50 балів, він буде спрямований на повторне вивчення навчальної дисципліни.

## 8. Рекомендована література

### Рекомендована література

1. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. – Київ, 2018. – 208 с.
2. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. – Київ, 2018. – 240 с.
3. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. – Київ, 2018. – 236 с.
4. Черненко М.І., Аршава І.Ф. Медико-соціальна і психологічна реабілітація хворих та інвалідів; Дніпропетровськ, 2007. - 606 с.
5. Іпатов А.В., Сергієні О.В., Войтчак Т.Г. Професійна реабілітація інвалідів. Дніпропетровськ, 2005. - 227 с.
6. Організація психотерапевтичної допомоги в системі реабілітації хворих та інвалідів з психічними та поведінковими розладами, кризовими станами і потерпілих в результаті техногенних аварій і катастроф в умовах реформування охорони здоров'я. Методичні рекомендації. Донецьк, 2012. - 83 с.
7. Явтушенко О.П. Аддиктивное поведение. / О.П. Явтушенко Днепропетровск. - 2005. - 65 с.
8. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Том 1: навчальний посібник / за заг. ред. Пророк Н. — Київ: «С В А Р О Г», 2023. — 208 с.
9. Дуб Віра. Реабілітаційна психологія : методичні матеріали до семінарських занять [для студентів ВНЗ] / Віра Дуб. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2017. – 92 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/380/>
2. <http://reabilitatsia.com/posttravmatichni-stresovi-rozladi-u-vijskovosluzhbovtsivta-yih-reabilitatsiya/>

3. <http://enc.com.ua/psixoterapevtichna-enciklopediya/psix-psix/111793-psixoterapiyaireabilitaciya.html>
4. [http://skviravo.ucoz.ru/psixolog/psikhologichna\\_reabilitacija\\_ditej](http://skviravo.ucoz.ru/psixolog/psikhologichna_reabilitacija_ditej)
5. <https://life-after-ato.com.ua/?p=10116>  
<https://boryviter.org.ua/articles/materials-on-military-psychology/>

Публікації автора

1. Мирослава Гасюк Практична діяльність психолога у перинатальних закладах. /Гасюк М.Б. // Матеріали науково-практичного семінару «Теоретичні засади практичної психології». Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т.Г Шевченка. Випуск 41. Серія: психологічні науки: Збірник наукових праць у 2-х т. – Чернігів: ЧДПУ, 2006. – Вип. 41. – Том 1 С. 53 – 56.
1. Гасюк М.Б. Вагітність як нормативна криза особистості жінки. /Гасюк М.Б. // Особистість у розбудові відкритого демократичного суспільства в Україні. Збірник матеріалів Другої міжнародної науково-практичної конференції. – Дрогобич: „Коло”, 2005. – С. 132 – 133.
2. М.Гасюк Врахування вікових особливостей породіль при наданні консультаційної допомоги психологом у пренатальному закладі. /Гасюк М.Б. // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціалізації особистості в сучасних умовах», Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціалізації особистості в сучасних умовах», 2006. 0,7 друк. арк., листопад 2006 року, м. Чернігів
3. Гасюк М., Шевчук Г. Особливості обробки результатів проективної експресивної методики “Сімейна соціограма” у психологічних дослідженнях.// Актуальні проблеми практичної психології. Зб. Наукових праць. Частина 1. – Херсон, ПП Вишимирський В.С., 2009 р. С. – 102 – 106.
4. Гасюк М. Практична діяльність психолога у перинатальних закладах. Науковий часопис імені М.П. Драгоманова. Серія №12. Психологічні науки: зб. Наукових праць. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. № 14 (38). – С. 114 – 118.
5. Гасюк М. Б. Ненормативна криза бездітності та особливості її подолання. / Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ: видавництво “Плай” Прикарпатського університету, 2004. – Вип.17. – Ч.1. – С. 73 – 84.
6. Гасюк М. , Гринів О. Суб'єктивне сприйняття теперішнього, минулого та майбутнього у структурі психологічного благополуччя особистості / Мирослава Гасюк // Соціальна психологія: наук. журнал / голов. ред. Ю. Ж. Райгородський. – 2013. – № 55. – С. 10–16.
7. Гасюк М.Б. Гринів О До питання психотерапевтичної роботи з клієнтом із пси-хо-соматичною симптоматикою / Мирослава Гасюк, Оксана Гринів // Інститут психології імені Г. С. Костюка АПН України. Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. – 2011. – Т.11, №5 – С. 125-232.
8. Гасюк М. Психологічна допомога людям які переживають постравматичний стресовий розлад. / Гасюк М. Чайка Я. // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. Київ,- 2014.- Том 11. Вип.13. 588 с. С.135-140.
9. Мирослава Гасюк Оцінка якості життя батьків дітей хворих на епілепсію. / Мирослава Гасюк, Марія Дзюбинська // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського. Збірник наукових праць. Психологічні науки. №1(17) квітень 2017. Миколаїв, 2017.- С. 47-51.
10. Гасюк М. Б., Дзюбинська М. Я. Домінуючий психоемоційний стан матері дитини, хворої на епілепсію: емпіричне дослідження. Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць. Кам'янець-Подільський, 2017. С. 83 – 94.
11. Гасюк М., Шевчук Г. Авторське право на твір “Проективна експресивна методика “Як я уявляю собі мої пологи” (“Проективна методика “мої пологи”, “Психомалюнок “Мої пологи”)” № 246611, зареєстроване 31.05.2008.
12. 29.Гасюк М.Б. Шевчук Г.С. Проективна методика та психомалюнок: теорія практика, експериментально-математична обробка Івано-франківськ: Місто НВ, 2010. –184 ст

13. Гасюк М.Б. Значення навчання та психологічного супроводу хворих на ІХС на етапах реабілітації та відновного лікування. /Нестерак Р.В., Гасюк М.Б.// International research and practice conference. Innovative technology in medicine: experience of Poland and Ukraine/ April 28-29, 2017, Lublin, 2017 С.190-192
14. Мирослава Гасюк. Етапи психологічного супроводу хворого у кардіологічному відділенні/ Мирослава Гасюк/ International Research and Practice Conference “Modern Methods, Innovations and Operational Experience in the Field of Psychology and Pedagogist”. Lublin, Republic of Poland, October 20-21, 2017. P 215-219.
15. Вакалюк І.П. Нестерак Р В., Гасюк М.Б. Навчально-просвітницька робота для хворих у школах клубів. Конгрес медичної та психологічної реабілітації М.Київ 30-31 жовтня 1917. (виступ )
16. Гасюк М.Б. Дзюбинська М.Я Домінуючий психоемоційний стан матері дитини, хворої на епілепсію / Проблеми сучасної психології. Збірник наукових праць кам'янець подільського національного університету ім. І.Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. Кам'янець подільський. Вип. 38 2017 С 83 – 94.
17. Nesterak R.V., Gasyuk M.B. Pilot investigation of the method of interactive training of patients at the stage of medical rehabilitation and treatment Deutscher Wissenschaftsherold • German Science Herald, N 4/2017 P.38 - 41. DOI:10.19221/2017412
18. Гасюк М.Б. Нестерак Р В. Внутрішня картина здоров'я хворих, що перенесли ішемічну хворобу серця та інфаркт міокарда: емпіричне дослідження / Гасюк М.Б. Нестерак Р В// Науковий вісник Херсонського державного університету Серія психологічні науки Вип.2/2018 С.149-155.
19. Гасюк М.Б., Щурик І.М. Особливості психологічної корекції внутрішньої картини здоров'я підлітків із набутими вадами опорно-рухового апарату Науковий вісник Херсонського державного університету Серія психологічні науки Вип.5/2018 С.260-265.
20. Нестерак Р В., Гасюк М.Б., Вакалюк І.П. Авторське право на твір «Програма психологічної реабілітації кардіологічних хворих шляхом оптимізації внутрішньої картини здоров'я» № 75681, зареєстроване 29.12 2017

## 7. Контактна інформація

Кафедра	Клінічної та реабілітаційної психології, кабінет 502, сайт: <a href="https://kztkp.pnu.edu.ua">https://kztkp.pnu.edu.ua</a>
Викладач (і) Гостьові лектори	Гасюк Мирослава Богданівна
Контактна інформація викладача	Мирослава Гасюк myroslava.hasiuk@pnu.edu.ua

## 8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Викладання курсу ґрунтується на принципах академічної доброчесності.
Пропуски занять (відпрацювання)	Студент виконує завдання, які зазначено у програмі (силабусі) вчасно. Всі завдання курсу повинні бути виконаними незважаючи на причину відсутності студента на занятті. Відсутність студента на занятті без поважної причини передбачає зниження балів, які відводяться на обговорення питань семінарських та лекційних занять, а також захисту розробки на занятті (по 5 балів за

	кожну розробку).
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Не передбачає зниження балів
Невідповідна поведінка під час заняття	Є неприйнятною
Додаткові бали	Можливі за виконання додаткових завдань
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи: Coursera, prometheus.org.ua. www.ed-era.com.

**Викладач – Гасюк Мирослава**